

2018. március 15., csütörtök

P8_TA(2018)0081

Kegyelemgyilkosságok Ugandában

Az Európai Parlament 2018. március 15-i állásfoglalása az ugandai kegyelemgyilkosságokról (2018/2632(RSP))

(2019/C 162/12)

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára, amelyet 1948. december 10-én fogadtak el, és amelynek Uganda részes fele,
- tekintettel az AKCS–EU partnerségi megállapodásra („Cotonoui Megállapodás”), és különösen 8. cikkének a megkülönböztetésmentességgel foglalkozó (4) bekezdésére,
- tekintettel az Ugandai Köztársaság alkotmányára,
- tekintettel a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezményre, amelyet 1989. november 20-én fogadtak el, és különösen annak 2. és 6. cikkére, amelyek kifejezetten rögzítik a – többek között fogyatékoságon alapuló – megkülönböztetéstől való mentesség elvét, valamint az élethez való jogot,
- tekintettel a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló, 2006-ban elfogadott ENSZ-egyezményre (CRPD) és különösen annak 32. cikkére, amely kimondja, hogy minden félnek bele kell foglalnia a fogyatékoság kérdéskörét és a fogyatékosággal élő személyeket a nemzetközi együttműködésre irányuló erőfeszítéseikbe,
- tekintettel az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának a fogyatékosággal élő személyek emberi jogairól szóló legutóbbi, 2014. április 14-i és 2014. július 14-i határozatára,
- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 19. cikkére, az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 6. cikkére, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény 14. cikkére, amely tiltja a megkülönböztetés minden formáját, valamint 21. és 26. cikkére, amelyek meghatározzák a fogyatékosággal élő személyek jogait,
- tekintettel az AKCS-EU Közös Parlamenti Közgyűlésnek a fejlődő országokban a fogyatékosággal élő személyek befogadásáról szóló, 2011. november 23-án elfogadott állásfoglalására,
- tekintettel az Egészségügyi Világszervezet (WHO) és a Világbank 2011 júniusában közzétett, fogyatékoságról szóló világlejelentésére,
- tekintettel az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosa Hivatalának (OHCHR) „A fogyatékosággal élő személyek jogaival foglalkozó bizottság Uganda jelentését vizsgálja” című, 2016. április 8-i jelentésére,
- tekintettel az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének (UNGA) „A millenniumi fejlesztési célok megvalósítása a fogyatékosággal élő személyek számára 2015-ig és azon túl” című, 65/186. sz. és 64/131. sz. határozataira,
- tekintettel az EU küldöttségei és szolgálatai számára készült, a fogyatékoságról és fejlesztésről szóló európai uniós útmutatóra,
- tekintettel a 2015. szeptember 25-én New Yorkban elfogadott, a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendre és fenntartható fejlesztési célokra,
- tekintettel Ugandának a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrend végrehajtásáról szóló, „Hogy senki se maradjon le” című, 2016. július 1-jei felülvizsgálati jelentésére, amelyet New Yorkban az ENSZ magas szintű politikai fóruma előtt ismertettek,

2018. március 15., csütörtök

- tekintettel a fogyatékoságról és fejlesztésről szóló, 2006. január 19-i állásfoglalására ⁽¹⁾,
 - tekintettel az Ugandáról szóló korábbi állásfoglalásaira,
 - tekintettel eljárási szabályzata 135. cikkének (5) bekezdésére és 123. cikkének (4) bekezdésére,
- A. mivel a „kegyelemgyilkosságok” ugandai gyakorlata azt jelenti, hogy a fogyatékkal született gyermekeket szülei megölik, szándékosan halálra éheztetik vagy megtagadják tőlük az orvosi segítséget abban a hitben, hogy jobbat tesznek így nekik, mintha a gyermekeknek fájdalommal járó és gyógyíthatatlan fogyatékosággal kellene élniük;
- B. mivel Uganda nem az egyetlen ország, amely ezzel a jelenséggel küzd; mivel számos fejlődő országban jelentős – noha csak részleges – előrelépés történt a fogyatékosággal élők fejlesztési programokba való bevonása érdekében;
- C. mivel egyes szülők bevallják, hogy a „kegyelemgyilkosságra” azért van szükség, hogy a fogyatékos gyermekeket megkíméljék az egész életükön át tartó fájdalmas szenvedéstől; mivel bár egyes édesanyák vagy túlélők hajlandóak tanúskodni róla, az említett gyakorlat továbbra is tabunak számít;
- D. mivel a társadalmi megbélyegzés Ugandában olyannyira erős, hogy az anyákat és gyermekeiket a közösség kiveti magából és alacsonyabb rendű társadalmi státuszba kényszeríti őket, ellehetetlenítve számukra a társadalom életében való maradéktalan részvételt; mivel a nyomás olyannyira nagy, hogy az anyák megölik saját gyermekeiket, miután évekig küszködtek a fogyatékosággal született gyermek gondozásával kapcsolatos erőfeszítések és áldozathozatal súlya alatt;
- E. mivel a fogyatékosággal született gyermekeket a velük kapcsolatos hiedelmek inkább kiszolgáltatják az erőszaknak és a gyilkosságoknak, mint nem fogyatékosággal született társaikat; mivel a fogyatékkal született gyermekek folyamatosan ki vannak téve az erőszak, a megkülönböztetés különböző formáinak és a negatív beállítottságból, babonákból, elhanyagolásból, társadalmi normákból és gyakorlatokból fakadó marginalizálódásnak; mivel a fogyatékkal élő gyermekekre leselkedő legnagyobb veszélyt az állapotokra vonatkozó téves hiedelmek jelentik, beleértve azt is, hogy a gyermek jelenléte még több fogyatékos gyermek születéséhez vezet;
- F. mivel a klánok és a nagy létszámú családok – a fogyatékoság okait keresve és a felelősséget rájuk hárítva – túl nagy nyomást helyeznek az anyákra; mivel bizonyos esetekben az anyákat kitesztítják a férjük által uralt háztartásból azért, mert fogyatékos gyermekeket hoztak világra;
- G. mivel az orvosok és az egészségügyben dolgozók nem képesek megérteni vagy megmagyarázni a gyermek fogyatékos voltának természetét és okát, az egészségügyi rendszer pedig nem eléggé jól felszerelt ahhoz, hogy diagnosztizálja és kezelje a fogyatékoság számos olyan típusát, amely a minimumra szorítható vagy akár megszüntethető lenne; mivel az alapjogok – így az egészségüghöz, az oktatáshoz, a támogatáshoz és a rehabilitációhoz való hozzáférés – megtagadása a fogyatékosággal élő gyermekektől súlyosan hátráltatja, hogy teljes mértékben kibontakoztathassák képességeiket;
- H. mivel Uganda egyike a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény (CRPD) 162 részes felének; mivel Uganda az egyezményt és annak fakultatív jegyzőkönyvét 2008. szeptember 25-én fenntartások nélkül ratifikálta; mivel Uganda kötelezte magát, hogy a fogyatékosággal élőknek ugyanazon jogokat biztosítja, mint valamennyi többi polgárának;
- I. mivel 2016 áprilisában a fogyatékosággal élő személyek jogaival foglalkozó ENSZ-bizottság felülvizsgálta a CRPD végrehajtásának ugandai eredményeit, a tapasztaltakat és az ajánlásokat pedig a következőképpen összegezte: „A bizottság aggodalommal állapítja meg, hogy a jogalkotás és a szakpolitikák nem járnak sikerrel a fogyatékosággal élő gyermekek jogainak védelme terén”, továbbá „aggasztja továbbá a siket és siketvak gyermekekkel kapcsolatos információk, valamint a védelmüket és társadalmi beilleszkedésüket célzó intézkedések hiánya”;
- J. mivel az ugandai kormány rendelkezésére áll számos, fogyatékosági záradékot tartalmazó átfogó törvény és szakpolitika; mivel az ország rendelkezik fogyatékoságra vonatkozó jogszabályokkal; mivel a fogyatékoság meghatározása jogszabályról jogszabályra változhat;

⁽¹⁾ HL C 287. E, 2006.11.24., 336. o.

2018. március 15., csütörtök

- K. mivel Ugandában a fogyatékossgal élők társadalmi beilleszkedésének két legfőbb akadálya egyrészt „láthatatlanságuk”, másrészt az őket sújtó negatív megítélés; mivel a fogyatékos gyermekek nevelése a család és különösen az anyák társadalomból való kirekesztéséhez vezet, hiszen a fogyatékossgal élő gyermekeket a család szégyenének és gyengeségének tekintik;
- L. mivel Uganda vidéki részein kevés államilag működtetett segítő intézmény létezik a fogyatékos gyermeket nevelő szülők számára, és mivel ennek következtében a családok – és elsősorban a fiatal anyák – gyakran nehezen tudják ellátni fogyatékossgal élő gyermekeiket;
- M. mivel nem állnak rendelkezésre hivatalos számadatok, lévén hogy Ugandában sem a rendőrség, sem az igazságügyi rendszer nem foglalkozik a jelenséggel; mivel az adatok hiánya megnehezíti a „kegyelemgyilkosságok” gyakorlata elleni fellépést;
- N. mivel a civil társadalmi csoportok és az emberijog-védők munkája kulcsfontosságú a peremre szorult és kiszolgáltatott csoportok jogainak védelméhez; mivel Ugandában a nem kormányzati szervezetek súlyos nehézségekkel és akadályokkal szembesülnek, amikor segítséget kívánnak nyújtani a fogyatékossgal élő gyermekeknek és azok szüleinek; mivel a fogyatékossgal élő gyermekekkel kapcsolatos számos balhiedelem Ugandában kihívást jelent az emberi jogok vizsgálói által végzett fejlesztő tevékenység és munka szempontjából;
- O. mivel a fogyatékossgal élőket támogató egyesületeknek különösen fontos szerepük van a fogyatékossgal élők sajátos érdekeinek képviselete és közvetítése szempontjából a politikusok és a nyilvánosság felé; mivel nem állnak rendelkezésre információk, amelyek birtokában a nyilvánosságban tudatosítani lehetne a fogyatékossgal élőket megbélyegző és fejlődésüket hátráltató kulturális gyakorlatokat, így ők képtelenek a társadalom összes más tagjához hasonlóan élni jogaikkal;
1. határozottan elítéli a fogyatékossgal élő gyermekek és az így született újszülöttek igazolhatatlan és embertelen meggyilkolását; kifejezi legmélyebb aggodalmát a fogyatékossgal élő gyermekek „kegyelemből” történő meggyilkolása miatt Ugandában és valamennyi érintett országban; felszólít arra, hogy vessenek véget a gyermekek elleni hasonló erőszakos cselekményeknek, kegyetlenségnek és kínzásnak;
 2. felszólítja Uganda és mindazon országok hatóságait, ahol „kegyelemből” vagy rituális okokból gyermekeket gyilkolnak, hogy kötelezzék el magukat a gyermekek ellen irányuló erőszakot fenntartó káros babonás hiedelmekkel szembeni fellépés mellett;
 3. emlékeztet rá, hogy az állam elsődleges feladata polgárainak védelme, beleértve a kiszolgáltatott csoportokat is; emlékeztet rá, hogy az ugandai hatóságok kötelesek országuk alkotmányának megfelelően fellépni, különösen a 21. cikknek, a 32. cikknek és a 35. cikk (1) bekezdésének, amely kimondja, hogy a fogyatékossgal élők jogait és emberi méltóságát tiszteletben kell tartani, az államnak és a társadalomnak pedig megfelelő intézkedéseket kell hoznia annak biztosítása érdekében, hogy teljes mértékben kiteljesíthessék szellemi és fizikai lehetőségeiket;
 4. emlékeztet az ugandai parlamentnek a fogyatékossgal élőkkel szembeni, az alkotmány 35. cikkének (2) bekezdésében rögzített külön kötelezettségére, amelynek alapján a parlamentnek megfelelő törvényeket kell hoznia a fogyatékossgal élők védelmére; felszólítja az ugandai kormányt, hogy támogasson minden olyan fellépést, amely a fogyatékossgal élők polgári és emberi jogainak javítását célozza;
 5. felszólítja a fogyatékossgal élők családjainak támogatására, hogy azok gyermekeiket otthonukban nevelhessék; felhívja az ugandai kormányt, hogy az országban mindenütt hozzon létre minőségi segítő szolgáltatásokat a fogyatékossgal élő gyermekek nevelő családok számára, ideértve elégséges mértékű pénzügyi támogatást és juttatásokat a családok számára ahhoz, hogy azok fogyatékossgal élő gyermekeiket megfelelően gondozhassák;
 6. felhívja a hatóságokat, hogy segítsék elő a társadalmi tudatosságot és tájékozottságot a fogyatékossgal élők helyzetével kapcsolatban, biztosítsanak képzéseket, tájékoztatást és tanácsadást a fogyatékossgal élő gyermekek szülei és gondozói számára e gyermekek társadalmi életben való részvételének megkönnyítése érdekében;
 7. felhívja Uganda kormányát annak biztosítására, hogy a fogyatékossgal élőkkel és azok egészségügyi problémáival közvetlen kapcsolatba kerülő orvosok megfelelő képzésben részesüljenek és tisztában legyenek betegeik szükségleteivel;

2018. március 15., csütörtök

8. üdvözli az esélyegyenlőségi bizottságra vonatkozó 2007. évi törvényt, amelynek célja a peremre szorult csoportok – így a fogyatékossgal élők – egyenlő esélyeinek előmozdítása;
9. üdvözli az Ugandai Köztársaság 1995. évi alkotmánya alapján létrehozott ugandai emberi jogi bizottság (UHRC) létrejöttét; emlékeztet – egyebek mellett – azon szerepére, hogy létrehozza és ébren tartsa a társadalmi tudatosságot az alkotmány, azaz Uganda népének alaptörvénye rendelkezéseivel kapcsolatban, továbbá hogy szemmel tartsa, hogy a kormány a nemzetközi emberi jogi kötelezettségekkel összhangban cselekszik-e;
10. felhívja az UHRC-t, hogy dolgozzon ki konkrét nemzeti tervet ellenőrző funkciójának teljesítéséhez, valamint mozdítsa elő a strukturáltabb és intézményesítettebb interakciót az ország valamennyi fogyatékossgal élők támogató szervezetével;
11. sürgeti a hatóságokat, hogy gondoskodjanak valamennyi megszületett gyermek, köztük a fogyatékossgal születettek nyilvántartásba vételéről;
12. felhívja az ugandai hatóságokat, hogy fokozzák a fogyatékossgal született gyermekek jogaival és méltóságával kapcsolatos tudatosság növelését célzó erőfeszítéseiket; hangsúlyozza e tekintetben, hogy az oktatás kiemelkedő szerepet játszik a megfélemlítés elleni küzdelemben; erőteljesen felhívja a figyelmet arra, hogy a fogyatékossgal élők szervezetei kulcsfontosságú szerepet játszanak a fogyatékossgal élők társadalmi beilleszkedésével és az előttük toronyosuló kihívásokkal kapcsolatban;
13. hangsúlyozza, hogy a médiának aktívabb szerepet kell játszania a sztereotípiák felszámolásában és a befogadás előmozdításában; felhívja a nemzetközi, nemzeti és helyi döntéshozókat, hogy a médián, az oktatáspolitikán és lakossági kampányokon keresztül biztosítsák és ösztönözzék a figyelemfelkeltést;
14. hangot ad súlyos aggodalmának az emberi jogok védelmezői és a civil társadalmi csoportok – például az emberi jogokkal kapcsolatos tudatosság és az előmozdításukkal foglalkozó fórum – elleni növekvő számú támadás miatt; nyomatékosan felszólítja az ugandai hatóságokat, hogy garantálják az emberijog-védők biztonságát, folytassanak büntetőeljárást az ellenük intézett támadások miatt, és tegyék lehetővé, hogy munkájukat fenyegetésektől és akadályoktól mentesen végezhessék;
15. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy támogassák az ugandai kormány, a nem kormányzati szervezetek és a civil társadalom arra irányuló erőfeszítéseit, hogy kidolgozzák és végrehajtsák a fogyatékossgal élő személyek szükségleteivel és jogaival foglalkozó, megkülönböztetésmentességen és társadalmi befogadason, valamint az egészségügyhöz és más szociális szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáféréseken alapuló politikákat;
16. felszólítja a bevált gyakorlatok cseréjére a fejlődő és fejlett országok körében egyaránt; kéri a Bizottságot, hogy más nemzetközi adományozókkal együtt hozzanak létre egy platformot a fogyatékossgal élő gyermekekre vonatkozó helyes befogadási gyakorlatok megosztása érdekében; felhívja a Bizottságot, hogy maradéktalanul tegyen eleget a fogyatékossgal élők jogairól szóló ENSZ-egyezmény 32. cikke szerinti kötelezettségeinek;
17. felhívja az Uniót, hogy használja ki a fejlesztési támogatási programok, nevezetesen a költségvetés-támogatási programok által biztosított politikai befolyását az emberi jogok Ugandán belüli védelmének és előmozdításának javítása érdekében; felhívja a Bizottságot annak vizsgálatára, hogy akár finanszírozás vagy a helyi intézményekkel való koordináció útján van-e jobb módja a segítségnyújtásnak a fogyatékossgal élő gyermekek orvosi támogatása és a családjuk számára sürgős támogatás bővítése érdekében;
18. hangsúlyozza, hogy a befogadási politikákat valamennyi vonatkozó ENSZ- és nemzetközi fórumon elő kell mozdítani, mivel a fogyatékossgal kérdése jelenleg számos magas szintű nemzetközi tárgyaláson nem jelenik meg, és annak a politikai napirenden kiemelt helyen kell szerepelnie;
19. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, az Ugandai Köztársaság elnökének, az ugandai parlament elnökének, valamint az Afrikai Uniónak és intézményeinek.